

A céginformáció elkészítésének szabályai 1. rész

A mai magyar gazdasági életben a pontos és objektív céginformáció beszerzése, illetve a részletes cégtörténet összeállítása jelenti az egyik leggyakoribb magánnyomozó-tevékenység, de az üzleti hírszerző munka kiindulópontját is. És ez nem véletlen, hiszen nemcsak a megbízó (általában gazdasági társaság) konkurenséről való informálódás piactudományi követelményét, így a működését tekintve fiktív, csak papíron létező fantomcégek, vagy azokban az úgynevezett stróman személyek kiszűrését szolgálja, hanem tulajdonképpen ez képezi az alapját a későbbi korrekt és kölcsönös előnyökön nyugvó üzletkötések előkészítésének is. Tehát mindenképpen egyfajta döntés-előkészítő folyamat része, amelyhez valóban pontos és objektív információkra van szükség.

Mindenekelőtt különbséget kell tennünk a céginformáció és a cégtörténet között. Céginformáció – pontosabban fogalmazva egy céginformációs jelentés elkészítése – alatt egy adott gazdasági társaság aktuális tulajdonosi szerkezetének, vezetési rendszerének, alkalmazotti összetételének, piaci helyzetének, gazdasági-pénzügyi állapotának, fő tevékenységi körének, cégkapcsolatainak és kapcsoló vállalkozásainak, valamint piaci törekvéseinek megállapítását értjük, a cégtörténet pedig kiegészül e tényezőknél a gazdasági társaság alapításáig visszanyúló múltjával is. Ez a fajta magánnyomozói, vagy ha úgy

tetszik legális hírszerző tevékenység a mindenki által hozzáférhető cégiratok alapos tanulmányozásával kezdődik. A területileg illetékes cégbíróságokon található, dossziékba rendezett cégiratokat az adatgyűjtést végző nyomozó elsősorban a részére meghatározott hírigény – azaz a megbízás tárgyának – figyelembevételével olvassa el, jegyzeteli ki, illetve kér azokról másolatokat vagy kivonatot. A betekintést végző detektívnek – függetlenül a részére meghatározott hírigénytől – minden esetben ajánlott kijegyzetelni a vizsgált gazdasági társaság tagjaira, tulajdonosi szerkezetére (a zártkörű alapítású vagy egysze-

mélyes részvénytársaság alapítóira), a vezető tisztségviselőkre, a felügyelőbizottság tagjaira, a cég székhelyére, telephelyeire, fióktelepeire vonatkozó adatokat, neveket és címeket, mert ezek képezik a későbbi személyes nyílt vagy leplezett adatgyűjtésének, az úgynevezett területi vagy helyszíni munkájának célpontjait.

A fentiekre tekintettel tehát elsősorban milyen okiratokat kell alaposan áttanulmányoznia a magánnyomozónak? Mielőtt felsorolnánk ezeket, le kell szögeznünk, hogy az adatgyűjtést végző nyomozónak alaposan ismernie kell a gazdasági társaságokról szóló törvényben foglaltakat, ellenkező esetben nem tud eligazodni a betéti társaságok, kft.-k, kkt.-k, kht.-k, részvénytársaságok útvesztőjében. A legtöbb, illetve legfontosabb adat a társasági formáktól függően: ► a társasági szerződésekből, az alapító okiratokból, alapszabályokból, illetve azok módosításaiból, ► a taggyűlési vagy közgyűlési jegyzőkönyvekből, ► a különféle változásbejegyzési kérelmekből (a cégnév, a székhely, a telephely, a fióktelep, a tagjegyzék, a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tagok, a könyvvizsgálók változása, a jegyzett tőke emelése-leszállítása stb.) és az azokat jóváhagyó bírósági végzésekből, ► a mérlegekből, valamint ► a törvényességi felügyeleti eljárások irataiból nyerhető ki.

A céginformációs jelentés összeállításához, illetve a cégtörténet megírásához hasznos segítséget, illetve eligazodást nyújt az alábbi táblázatba foglalt szempontrendszer.

MIT VIZSGÁLUNK?	GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK		
	betéti társaság	korlátozott felelősségű társaság	részvénytársaság
CÉGinformáció-CÉGTörtéNET KészítÉSEKOR			
A TULAJDONOSI SZERKEZET	Személyegyesülés: az alapítók, de csak a beltagok az üzletvezetést és cégképviseletet személyesen látják el.	Személy- és tőkeegyesülés: az alapítók nemcsak tőkájukat egyesítik, hanem általában személyesen is részt vesznek a cég (ügy)vezetésében.	Tőkeegyesülés: az alapítók, a tagok, valamint a menedzsment általában elkülönül egymástól. (A részvény: tagsági jogokat megtestesítő értékpapír.)
A FELELŐSSÉG KÉRDÉSE	A beltagok felelőssége harmadik személyek felé korlátlan és egyetemleges. A kültagoké vagyoni betétjük mértékében korlátozott, kivéve, ha nevük szerepel a társaság cégnevében (ilyenkor kifelé kvázi beltagnak számítanak).	A tagoknak a törzsbetéteik mértékében korlátozott a felelősségük. A tagok tehát a társaság tartozásaiért közvetlenül (saját vagyonukkal) nem felelnek, csak törzsbetétük, illetőleg apportszolgáltatásuk erejéig.	A nyilvános alapítású rt. alapítója az alapítási tervet kibocsátója (ezért nincs alapító okirat, csak alapszabály), az alakuló közgyűlés összehívása kötelező. A zártkörű alapítású rt. -nél nincs szükség: alapítási tervet kibocsátására, részvényjegyzésre és alakuló közgyűlésre sem (alapszabály helyett alapító okiratot kell készíteni). Egyszemélyes rt. alakul ki, ha valamennyi részvény tulajdonjogát egy részvényes szerzi meg, vagy az alapító az egyedüli részvényes.
CÉGVAGYON	A pénzbeli és nem pénzbeli betétek összessége, azok megoszlása a tagok között.	Jegyzett tőke, azaz törzstőke = törzsbetétek összege.	Alapítóke = az összes kibocsátott részvény névértékének összege.

MIT VIZSGÁLUNK?	GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK		
	betéti társaság	korlátozott felelősségű társaság	részvénytársaság
CÉGINFORMÁCIÓ-CÉGTÖRTÉNET KÉSZÍTÉSEKOR			
KAPCSOLÓDÓ OKIRATOK	<i>Társasági szerződés</i> (kötelező formai elem az ügyvédi ellenjegyzés)	<i>Társasági szerződés</i> , egyszemélyes kft.-nél <i>Alapító okirat</i> (szoros kellékek: tagjegyzék, apporlista)	Nyilvános alapítású rt.-nél <i>Alapszabály</i> , zártkörű alapítású rt.-nél <i>Alapító okirat</i> van.
VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK	A bt. képviselőre, azaz üzletvezetésére kizárólag a <i>beltagok</i> jogosultak. <i>Tagok gyűlése</i> a legfőbb szerv.	<i>Ügyvezetők</i> a tagok, <i>cégvezetők</i> a munkaszerződéses vezetők. Felelősek a <i>taggyűlésnek</i> .	Az <i>igazgatóság tagjai</i> és elnöke (3–11 fő) Felelősek a <i>közgyűlésnek</i> .
A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG (3–15 fő)	Általános szabály: a felügyelőbizottság létrehozása kötelező, ha a társaság munkavállalóinak létszáma éves átlagban a 200 főt meghaladja, ilyenkor a felügyelőbizottság 1/3-át a munkavállalók képviselői közül kell megválasztani.	Kötelező, ha a kft. munkavállalóinak létszáma éves átlagban a 200 főt meghaladja és/vagy a jegyzett tőke 50 millió forint felett van.	Mindig kötelező. A felügyelőbizottság (1) kontrollszerv az igazgatóság felett, (2) ha <i>belső ellenőr/ellenőrzési szervezet</i> működik az rt.-nél, annak irányítását a felügyelőbizottság végzi.
KÖNYVVIZSGÁLÓ (a könyvvizsgálók névjegyzékében szerepel)	Csak könyvelő van.	Kötelező, ha a kft. egyszemélyes, vagy törzstőkéje meghaladja az 50 millió forintot.	Mindig kötelező. A könyvvizsgáló (személy vagy cég) teljesen független az rt. szervezetétől.
KAPCSOLÓDÓ OKIRATOK	A <i>Társasági szerződés módosításai</i> + (jóváhagyó) bírósági végzések.	<i>Taggyűlési jegyzőkönyvek</i> , s az abba foglalt határozatok. Az <i>Alapító okirat</i> vagy a <i>Társasági szerződés</i> módosításai + (jóváhagyó) bírósági végzések.	<i>Közgyűlési jegyzőkönyvek</i> , s az abba foglalt határozatok, (az ún. <i>Határozatok Könyve</i> az ügyvezetésnél van). Az <i>Alapító okirat</i> és/vagy az <i>Alapszabály</i> módosításai + (jóváhagyó) bírósági végzések.
	<i>Változásbejegyzési kérelmek</i> : – cégnévváltozás – székhely, telephely vagy a fióktelep változása – tagjegyzék változása → üzletrész-átruházás (elővásárlási jogok: tag – társaság – taggyűlés által kijelölt személy), – törzs/alaptőke emelés – leszállítás, – vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok, könyvvizsgálók változása, + (jóváhagyó) bírósági végzések		
BONITÁSVIZSGÁLATNÁL			
MÉRLEGEK (A vagyonkimutatást minden év május 31-ig kell elkészíteni, amelyekről az Igazságügyi Minisztérium is nyilvántartást vezet.)	<i>„Egyszerűsített mérleg és eredmény-leveletés”</i> -t kell készíteniük (az IM és a cégbírórság részére), mivel általában <i>egyszeres könyvvitelt</i> vezető társas vállalkozások.	<i>„Egyszerűsített éves beszámoló”</i> -t kell készíteniük, mivel a <i>kettős könyvvitel</i> itt már kötelező. Az „Egyszerűsített éves beszámoló” tartalmazza: – a mérleget, – az eredmény-leveletést, – és a kiegészítő mellékleteket.	Általában <i>„Éves beszámoló”</i> -k készülnek <i>„Üzleti jelentés”</i> -sel, miután az rt.-k sok esetben több száz milliós forgalmat bonyolíthatnak le.
MEGJEGYZÉSEK	Ha a bt. kettős könyvvitelt vezet, vagy forgalma meghaladja az évi 50 millió forintot, <i>„Egyszerűsített éves beszámoló”</i> -t köteles készíteni.	A cég tényleges vagyonát mindig a <i>mérleg eszköztábla</i> mutatja (a befektetett eszközök nettó értékükön szerepelnek), a <i>mérleg szerinti eredmény</i> pedig a gazdasági társaság rentabilitására utal.	

A cégiratok tanulmányozását követően a detektívnek – a valóságos helyzet megállapítása érdekében – minden esetben **személyes adatgyűjtéseket** szükséges végrehajtania, vagyis a körülményektől függően nyílt vagy operatív meghallgatásokat, esetleg megfigyeléseket a vizsgált gazdasági társaság székhelyén, és ha van, telephelyein, illetve fióktelepein, valamint azok környezetében is. Ez különösen a csak papíron létező fiktív vagy fantomvállalkozások kiszűrésekor elengedhetetlen. Az adatgyűjtés szempontjából szintúgy hasznos lehet a különféle cégismertető vagy más promóciós anyagok beszerzése is, a törvény által oltalom alá eső védjegyek esetleges használatának, bitorlásának megállapíthatósága érdekében pedig kötelező.

Az úgynevezett **mélyégi információk** megszerzéséhez azonban a fenti adatgyűjtési módszerek nem elegendőek. A mélyégi információk, adatok megszerzésénél – amelyek még nem jelentenek üzleti titoksértést, illetőleg későbbi felhasználásuk sem ütközik

jogszabályba – célszerű eseti informátor, esetleg informátorok alkalmazása. E tekintetben információforrások lehetnek a cég kizárt tagjai, leváltott vezető tisztségviselői, elbocsátott alkalmazottai, tehát olyan személyek, akikben vélhetően már nem munkál a cég iránti hűség, lojalitás, vagy kifejezetten sértődöttség. Természetesen kellő körültekintéssel és óvatossággal kell megközelíteni ezeket az embereket, erre legalkalmasabb, ha valódi célunkat lelezzük. Érdemes továbbá lelejtett vizuális felderítéseket végrehajtani a termelő, illetve kereskedelmi vállalkozások telephelyein, fióktelepein lévő eszközök, gépek, gépi berendezések, raktárak árukészletének felmérése érdekében. Értékes információkhoz juthatunk, ha a vizsgált céggel – legenda vagy ürügy felhasználásával vagy egy fedőcég közbeiktatásával – színlelt üzleti kapcsolatba tudunk kerülni, például próbavásárlást hajtunk végre, vagy sikerül árajánlatot, esetleg szerződéstervezetet beszerezni tőle.

A vizsgálat tárgyát képező gazdasági társaságról összegyűjtött elsődleges adatokat

természetesen értékelni szükséges, különösen a komplett cégtörténet összeállítása igényel jó értékelő- és elemzőkészséget az azt végző személytől. A gyakorlatban sokszor előfordul, hogy az egyszerűnek látszó céginformáció beszerzése során, a cégkapcsolatok felderítésekor a magánnyomozás súlypontja eltolódik bizonyos magánszemélyek tevékenységének ellenőrzésére. Ez az objektív felderítés szempontjából mindenképpen helyes irány, hiszen ha valaki egyidejűleg számos gazdasági társaságban meghatározó mértékű befolyást biztosító üzletrésszel rendelkezik, vagy több kapcsolott vállalkozásban tölt be vezető tisztséget, az esetek nagy részében a cégek között mindig találunk fiktív, pusztán spekulációs célokat szolgáló papírvállalkozásokat, vagy úgynevezett „számlagyárakat”, ami a háttérben valamilyen gazdasági, pénzügyi, illetve adóbűncselekmény gyanúját veti fel.

(Folytatjuk)

Sasvári Rudolf, a Perfect Loyd
Magánnyomozó Iroda szakmai vezetője